

เรื่องบางเรื่องเท่ากับเท่าไร

จำลอง พังชลจิต

ทำบุญข้าวสาก

บุญเดือนสิบ-บุญข้าวสาก

พบกับ ดร.ธรรงวิทย์ ทองเสียน อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เมื่อต้นปี อาจารย์เมตตาารบส่งไป-กลับระหว่างโขงเจียมกับสนามบินอุบลราชธานี ตอนไปค่ายวรรณกรรมมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ รศ.ดร.ธัญญา สังขพันธ์านนท์ จัดติดต่อกันมากกว่า 20 ปี

ได้พูดคุยก็ชื่นชอบถูกนิสัยใจคอกัน กลับบ้านกลายเป็นเพื่อนในเฟซบุ๊กพอได้ติดตามข่าวคราวกัน สัปดาห์ก่อนอาจารย์โพสตรูปงานประเพณี 'บุญข้าวสาก' สอง-สามวันต่อมาเพื่อนเฟซบุ๊กอีกคนโพสตรูป พร้อมข้อความสั้นกระชับว่า

"เป็นบุญเดือนสิบของประเพณีท้องถิ่นอีสาน ตรงกับ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 เป็นการอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว โดยจะจัดห่างจากบุญข้าวประดับดินราว 15 วัน โดยชาวบ้านจะจัดของทานไว้ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สำหรับญาติที่ล่วงลับไปแล้ว วินนี้ ปู่ย่า ตายาย จะมารอเพื่อรับของทานของเรา ส่วนที่ 2 สำหรับเปรต ที่อยู่ตามกำแพงวัด เปรตต่างๆ จะมารอรับของทานของเรา

ห่อข้าวที่วานี้ เรียก 'ห่อข้าวน้อย'...ต้องวางที่ต้นไม้น้ำวัดหรือตามกำแพงวัดเท่านั้น"

คล้ายๆ ทำบุญวันสารทเดือนสิบบักขี้ไต หรือนครศรีธรรมราชบ้านผม ที่มีการจัดเปรตชิงเปรตกันทุกปี

เพราะอยากรู้เรื่องบุญข้าวสาก จึงเข้าไปค้นอินเทอร์เน็ต คำที่യാกรู้มากที่สุด... 'ข้าวสาก' คืออะไร ผมจึงทราบว่...

"งานบุญข้าวสากหรือข้าวสาก (สลากัด) คือ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้กับเปรต ซึ่งงานบุญข้าวสากก็งานบุญข้าวประดับดินในเดือน 9 จะมีความคล้ายคลึงกัน นั่นคือ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับเปรตและผู้ล่วงลับไปแล้ว" <http://www.ประเพณีไทยๆ.com/>

ความเชื่อเกี่ยวกับบุญข้าวสาก มีอยู่ว่า..."การเกิดงานบุญข้าวสาก สืบเนื่องมาจากในสมัยพุทธกาล มีชายหนุ่มผู้หนึ่ง อาศัยอยู่กับมารดา ส่วนบิดาเสียชีวิตแล้ว เมื่อถึงวัยที่ต้องแต่งงาน มารดาจึงหาผู้หญิงมาให้ ชายหนุ่มจึงแต่งงานกับหญิงสาวผู้นั้น แต่อยู่กันมานานก็ไม่มีบุตรสักที มารดาจึงหาภรรยาให้ใหม่ พออยู่กันมาไม่นานภรรยาผู้น้อยก็ตั้งครรภ์ ภรรยาหลวงเกิดอิจฉา จึงคิดวางแผนบอกกับภรรยาผู้น้อยว่าถ้าตั้งครรภ์ ภรรยาผู้น้อยต้องบอกนางเป็นคนแรก เมื่อภรรยาผู้น้อยตั้งครรภ์นางจึงบอกกับภรรยาหลวง ภรรยาหลวงจึงนำยาที่ทำให้แท้งให้ภรรยาผู้น้อยกิน พอภรรยาผู้น้อยตั้งครรภ์ครั้งที่สอง ภรรยาหลวงก็นำยาแท้งให้กินอีก พอครั้งที่สาม ภรรยาผู้น้อยไม่บอกภรรยาหลวง แต่หนีไปอาศัยอยู่กับญาติ ภรรยาหลวงจึงตามไปแล้วให้ยากินอีก แต่คราวนี้ไม่แท้งเพราะครรภ์แก่แล้ว

แต่ลูกในท้องนอนขวางทำให้บีบหัวใจจนตาย ก่อนที่ภรรยาจะน้อยจะตาย นางได้จ้องเวรกับภรรยาหลวงว่า ซาดิหน้าขอให้นางได้เกิดเป็นยักษ์ฉิบและให้ได้กินภรรยาหลวงและลูกของภรรยาหลวง”

<http://www.ประเพณีไทยๆ.com/>

บุญวันสารทเดือนสิบที่นครศรีธรรมราช มาจากคติพราหมณ์ ผสมพุทธศาสนา “...โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นการอุทิศส่วน

ตั้งเปรตบุญข้าวสากเหมือนตั้งเปรตสารทเดือนสิบ ขนาดเพียงขนม 5 อย่าง

กุศลให้แก่ดวงวิญญาณของบรรพชนและญาติที่ล่วงลับ ซึ่งเชื่อว่าได้รับการปล่อยตัวมาจากภูมิรก ที่ตนต้องจองจำอยู่เนื่องจากผลกรรมที่ตนได้เคยทำไว้ ตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยจะเริ่มปล่อยตัวจากภูมิรกในทุกวันแรม 1 ค่ำ เดือน 10 เพื่อมายังโลกมนุษย์ โดยมีจุดประสงค์ในการมาขอส่วนบุญจากลูกหลานญาติพี่น้อง ที่ได้เตรียมการอุทิศไว้ให้ เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ต่อผู้ล่วงลับ หลังจากนั้นก็จะกลับไปยังภูมิรก ในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ช่วงระยะเวลาในการประกอบพิธีกรรมของประเพณีสารทเดือนสิบจะมีขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ ถึง วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี แต่สำหรับวันที่ชาวใต้มักจะนิยมทำบุญกันมากคือ วันแรม 13 ถึง 15 ค่ำ” <https://th.wikipedia.org/wiki/>

บ้านผมตอนนี้ชาวบ้านจัดเตรียมซื้ออาหารแห้ง ข้าวของเครื่องใช้จำเป็นเตรียมจัดหมักรับ เมื่อขนมจำเป็นชาวบ้านทำกันเอง ปัจจุบันขนมที่เป็นสัญลักษณ์ของสารทเดือนสิบมีผู้จัดทำมาจำหน่ายสะดวกแก่ผู้ไม่สามารถจัดทำ เพราะขาดกำลังคนที่ชำนาญ หรือไม่มีเวลา ทั้งขนมพอง (แพข้ามหัวงมหรรณพ) ขนมลา (เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม) ขนมบ้า (ของเล่น) ขนมกง (เครื่องประดับ) และขนมดีข้า (เงินตรา)

ช่วงนี้พี่น้องชาวอีสานที่อยู่ต่างจังหวัดคงชวนกันกลับบ้านไปทำบุญใหญ่ประจำปี และพบปะสังสรรค์กับผองเพื่อนเฮฮาสนุกสนานกันด้วยความคิดถึง

ชาวปักษ์ใต้รวมถึงชาวนครฯ ต่างชวนกันล่องใต้กลับบ้านมาเยี่ยมญาติมารวมทำบุญวันสารทอย่างมโหฬารเหมือนทุกปี ทำบุญเสร็จเป็นวาระที่ผองเพื่อนร่วมชั้นสมัยมัธยม จะนัดพบปะเลี้ยงรุ่น ชวนกัน

งานประเพณีบุญสารทเดือนสิบเมืองนคร
10th Lunar Month Festival of Muang Nakhon
๒๕ กันยายน - ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ 25-Sep and 4-Oct-2016
ณ สวนสาธารณะศรีรัตนโกสินทร์ ๑๖ (ทุ่งสาหร่าย) 71, ๖๖๖ Sakon Nakhon ๖๖๖ (Public Park, Banphakho)
ขอเชิญชมพิธีบุญในวันศุกร์ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๙ จากเวลา ๑๖.๐๐ น.
ไปวัดพระเมรุมาศสุโขทัย พิธีการปล่อยผีและเวียนเทียนอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพชน พิธีการปล่อยผีและเวียนเทียนอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพชน พิธีการปล่อยผีและเวียนเทียนอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพชน พิธีการปล่อยผีและเวียนเทียนอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพชน
SRAF parade on September 28, 2016, start from Sakon Nakhon Public Park to Wat Phra Mahachulalongkornrajavidyalaya University Golden Cup Contest, a range of activities and merit making for the souls of the deceased.

โปสเตอร์บุญเดือนสิบปี 2559

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 23 - พุธสัปดาห์ 29 กันยายน 2559

ปีที่: 25

ฉบับที่: 1269

หน้า: 40(เต็มหน้า)

Col.Inch: 91.61

Ad Value: 67,333.35

PRValue (x3): 202,000.05

คลิป: ชาว-ดำ

คอลัมน์: เรื่องบางเรื่องเท่ากับเท่าไร: บุญเดือนสิบ-บุญข้าวสาก

เล่าเรื่องราวอันเป็นเชย หรือเล่าความทรงจำของกันและกัน ช่วงเทศกาลเดือนสิบนับเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับมาพร้อมเพรียงกันมากที่สุด นี่กระมังคือความงดงามของประเพณีที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว คล้องใจ

งานเทศกาลเดือนสิบปีนี้ จัดระหว่างวันที่ 25 กันยายน - 4 ตุลาคม 2559 ชมขบวนแห่หมรับพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันที่ 30 กันยายน ขบวนแห่อันสวยงามตั้งต้นที่สนามหน้าเมืองไปสุดที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เริ่มต้นได้ขอพรศาลหลักเมืองถึงวัด ได้สักการะพระบรมธาตุเจดีย์ ก็ว่าได้

บุญจะชื้ออะไรก็ตาม แต่มีจุดหมายเดียวกันตามคติความเชื่อ ไม่ว่าจะเดือนสิบ หรือบุญข้าวสาก ก็ล้วนอุทิศส่วนบุญแก่ผู้ล่วงลับเหมือนกัน ■